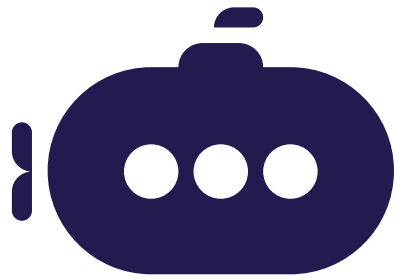

Dit is het leeswerkschrift van

Tekstduikers

Tekstduikers

Tekstduikers 5 bestaat uit:

- een leeswerkschrift
- een handleiding
- Bingel Plus

Auteur:

Gerlinde Devroede

Fotokopieerapparaten zijn algemeen verspreid en vele mensen maken er haast onnadenkend gebruik van voor allerlei doeleinden. Jammer genoeg ontstaan boeken niet met hetzelfde gemak als kopieën.

Boeken samenstellen kost veel inzet, tijd en geld. De vergoeding van de auteurs en van iedereen die bij het maken en verhandelen van boeken betrokken is, komt voort uit de verkoop van die boeken.

In België beschermt de auteurswet de rechten van deze mensen. Wanneer u van boeken of van gedeelten eruit zonder toestemming kopieën maakt, buiten de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen, ontnemt u hun dus een stuk van die vergoeding. Daarom vragen auteurs en uitgevers u beschermde teksten niet zonder schriftelijke toestemming te kopiëren buiten de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen.

Verdere informatie over kopieerrechten en de wetgeving met betrekking tot reproductie vindt u op www.reprobel.be.

Ook voor het onlinelesmateriaal gelden deze voorwaarden. De licentie die toegang verleent tot dat materiaal is persoonlijk. Bij vermoeden van misbruik kan die gedeactiveerd worden. Meer informatie over de gebruiksvoorwaarden leest u op www.diddit.be.

© Uitgeverij VAN IN, Wommelgem, 2022

De uitgever heeft ernaar gestreefd de relevante auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich tot de uitgever te wenden.

Credits:

p. 5-7: De zweetvoetenman, Annet Huizing en Margot Westermann, Rotterdam, Lemniscaat, 2021; **p. 10-11:** Palmen op de Noordpool, Marc ter Horst en Wendy Panders, Haarlem, Gottmer, 2018; **p. 15:** © klimaatbrigade.be/FOD Volksgezondheid en WWF; **p. 16-18:** G€ld, Rashmi Sirdeshpande en Adam Hayes, Haarlem, Gottmer, 2020; **p. 22-25:** Het bosboek, Sarah Devos, Antwerpen, Manteau, 2017; **p. 29-31:** www.schooltv.com; **p. 33:** van links naar rechts: foto 1: © Album / Florilegius; foto 2: © The Picture Art Collection / Alamy; foto 3: © Florilegius / Alamy; foto 4: © Alpha Stock / Alamy; foto 5: © History and Art Collection / Alamy; **p. 35-36:** 321 superslimme dingen die je moet weten over geschiedenis, Mathilda Masters en Louize Perdieu, Tielt, Lannoo, 2020; **p. 35:** tekening: Jonas Van de Vyver; kaart: Ernst van Oort redactie en kartografie; **p. 36:** foto Dikke Bertha: © Académie royale de Belgique; foto Rode Baron: © AKG Images; foto zeppelin: © The Print Collector / Alamy; foto gasmaskers: © New York Public Library Science Source; **p. 40-41:** 123 superslimme dingen die je moet weten over het klimaat, Mathilda Masters en Louize Perdieu, Tielt, Lannoo, 2019; **p. 44-45:** 321 superslimme dingen die je moet weten over geschiedenis, Mathilda Masters en Louize Perdieu, Tielt, Lannoo, 2020; **p. 46:** van links naar rechts: foto 1: © World History Archive; foto 2: © m.bonotto / Shutterstock.com; foto 3: © Album / Florilegius; **p. 47:** www.businessam.be; **p. 48-49:** ©Technopolis; Van snot tot prot, Sylvia Branzei en Jack Keely, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2008

Eerste druk 2022

ISBN 978-94-641-7620-9

D/2022/0078/206

Art. 601177/01

NUR 193

Coverontwerp: LDV United

Lay-outconcept: Barbara Vermeersch (EMPC)

Opmaak: Bananas

Onze planeet zou beter 'Water' genoemd kunnen worden

In deze les ...

- lees ik wat de functies van de zon, de wolken en de oceanen op aarde en voor de mens zijn.
- leer ik dat ik mezelf vragen stel voor, tijdens en na het lezen.
- leer ik dat het me kan helpen om bij het lezen van een moeilijke tekst een afbeelding te gebruiken of zelf een schema te maken.

1 Lees de titel en kijk naar de afbeelding.

VOOR HET LEZEN

- Waaraan denk je als je de titel van de tekst leest?
- Waarover gaat de tekst volgens jou? Waarom denk je dat?
- Wat weet je daar al over?

2 Lees de tekst een eerste keer. Maak aantekeningen bij de tekst.

TIJDENS HET LEZEN

- Klopt de titel van de tekst?
Onderstreep de reden die de schrijfster geeft om onze planeet 'Water' te noemen.
- Waarover gaat de tekst in de verschillende alinea's?
Kleur het onderwerp:
 - in het begin.
 - in het midden.
 - op het einde.
- Omcirkel 1 tot 4 moeilijke woorden. Schrijf erbij wat jij denkt dat ze betekenen.

ONZE PLANEET ZOU BETER 'WATER' GENOEMD KUNNEN WORDEN

Vanuit de ruimte kun je goed zien dat we op een blauwe planeet leven. Oceanen en zeeën bedekken maar liefst twee derde van de aardbol. Eigenlijk is het een beetje raar dat we onze planeet 'aarde' noemen en niet 'water'. Gemiddeld is een oceaan 4000
5 meter diep, maar het allerdiepste punt - de Marianentrog - ligt meer dan 10.000 meter onder het wateroppervlak. De vijf oceanen op aarde bevatten 97 % van al het water op aarde.

- Wanneer de zon schijnt, verdampt een deel van het water uit de oceaan. Als de waterdamp weer afkoelt en eventueel bevroert, worden kolossale wolken gevormd. Die wolken kunnen tot 85 kilometer hoog stijgen.
- De zonnestrallen ketsen af op die enorme wolken en worden terug de ruimte in gestuurd. Door het zonlicht te reflecteren zorgen ze ervoor dat de temperatuur op aarde niet te hoog oploopt. De wolken worden weggeblazen door de wind. Ze vervoeren liters zoet water over de hele wereld. Dat water wordt op allerlei plaatsen losgelaten in de vorm van regen, sneeuw of hagel. Het zoete water is broodnodig voor mensen, andere dieren en planten. Zonder dat water zou leven op het land onmogelijk zijn.

- Naast verdamping zijn ook de koude en warme stromingen in de oceanen van levensbelang voor alles wat leeft. Ze herverdelen de warmte op de aardbol. Ten slotte sloppen de oceanen ook veel warmte op uit de atmosfeer. Wanneer de oceanen te veel opwarmen, wordt het hele evenwicht verstoord. Warm water verdampt sneller, waardoor bijvoorbeeld meer en grotere orkanen ontstaan. Ook het leven onder water verandert als het water opwarmt.

Meer weten?
123 superslimme dingen die je moet weten over het klimaat, Mathilda Masters en Louize Perdieus, Lannoo

3 Lees de tekst een tweede keer.

VOOR HET LEZEN

Waarover gaat de tekst? Welke woorden heb je onderstreept?

4 Beantwoord de vragen.

Alinea 1 (r. 1-7)

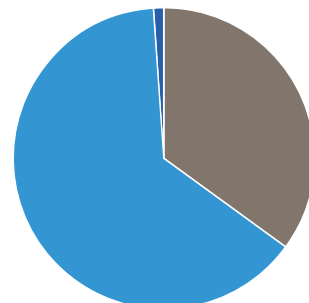
a Welk deel van de planeet bestaat uit aarde en welk deel uit water? Vul de legende aan bij de cirkel.

■ 1/3 = aarde

■ + ■ 2/3 = water (oceanen en zeeën)

97 % = zout water

3 % = zoet water

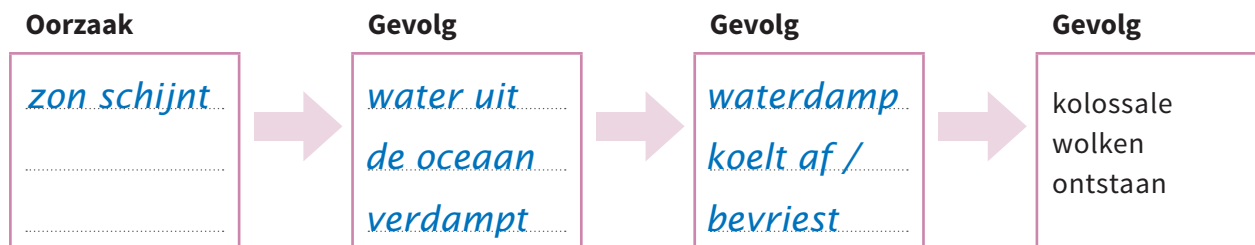
Alinea 2 (r. 8-20) en alinea 3 (r. 21-28)

b Bekijk de afbeelding bij de tekst. Zoek een synoniem voor 'te dicht wolkendek' in de tekst.

kolossale wolken

c Onderstreep in de tekst hoe wolken gevormd worden.

d Vul oorzaak en gevolg aan.

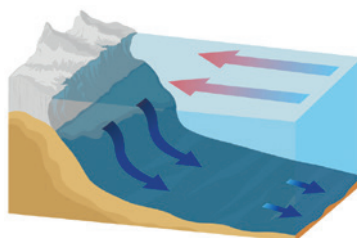

e Plaats bij elke afbeelding het juiste begrip. Kies uit:

stroming – verdamping – opwarming

verdamping

stroming

opwarming

5 Lees de tekst een derde keer.

VOOR HET LEZEN

a Wat weet je al over de functie van de zon, de wolken en de oceanen?

TIJDENS HET LEZEN

b Kleur in de tekst:

welke invloeden de zon, de wolken en de oceanen op ons leven op aarde hebben.

6 Wat leerde je over de functie van de zon, de wolken en de oceanen? Vul het schema aan.

Functie(s) van:	Dit staat in de tekst:
zon	<i>water doen verdampen en zo wolken doen ontstaan</i>
wolken	<i>zonnestrallen tegenhouden, niet te warm op aarde water loslaten in regen/hagel/sneeuw</i>
oceanen	<i>warmte op aarde herverdelen warmte opslorpen uit de atmosfeer</i>

7 Waarom wil de schrijfster ons deze informatie laten lezen?

8 Wat kan het gevolg zijn als de oceanen te veel opwarmen?

